EURÓPAI KÖZPONTI BANK

EURORENDSZER

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2013. december 17.)

a bankjegyek magyarországi feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint azok hamisítás elleni védelméről

(CON/2013/89)

Bevezetés és jogalap

2013. november 25-én az Európai Központi Bank („EKB”) felkérést kapott a Magyar Nemzeti Banktól („MNB”) arra, hogy alkosson véleményt a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló rendeletet módosító rendelettervezetről (a továbbiakban: rendelettervezet).

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén, valamint a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat[1] 2. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdésén alapul, mivel a rendelettervezet a fizetőeszközökkel kapcsolatos. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. A rendelettervezet célja

1.1. Az MNB átfogóan vizsgálta a Magyar bankjegykiadó automaták (*automated teller machine - ATM*) hálózatával kapcsolatos működési kockázatokat, tekintettel a készpénzfeldolgozók működési zavara esetén az üzletmenet-folytonosságot biztosító módszerekre. Az átfogó vizsgálat középpontjában a hitelintézeteknél és a postai fiókokban elhelyezett ATM-ek álltak, mivel krízishelyzetekben a kihelyezett ATM-ek működése erősen valószerűtlen. A rendelettervezethez csatolt indoklásban foglaltak szerint az MNB által végzett átfogó vizsgálat megállapításai szerint a hitelintézetek az ATM-ek feltöltésével kapcsolatos feladataikat oly mértékben szervezték ki a készpénzfeldolgozókhoz, amely már rendszerkockázatot jelent. Ennél fogva ezen kockázat kezelése az MNB, mint illetékes hatóság beavatkozását igényli a témakörre vonatkozó jogszabály elfogadása által.

1.2. A magyar Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete megszűnt, és annak feladat- és felelősségi köre 2013. október 1-jén az MNB részére került átadásra. Az intézményi rendszerben történt ezen változás szükségessé tette a Magyar Nemzeti Bankról szóló új törvény[2] elfogadását, amely többek

1 HL L 189., 1998.7.3., 42. o.

2 A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX törvény.

között az MNB-nek a bankjegyek és érmék kibocsátására, valamint a forintban illetve euróban denominált fizetőeszközök hamisítás elleni védelmére vonatkozó jogkörét is szabályozza. Erre tekintettel a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló MNB rendelet[3] (a továbbiakban: MNB rendelet) módosítása vált szükségessé, egyrészt a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény rendelkezéseinek a végrehajtása és az azokra történő hivatkozás aktualizálása érdekében, másrészt az ezen a téren a vonatkozó uniós jogalkotás tükröztetése érdekében.

1.3. Azon túlmenően, hogy e jogterület vonatkozásában a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvényre történő hivatkozások aktualizálására sor kerül, a rendelettervezet olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyeknek a hitelintézeteknek és a postai fiókoknak meg kell felelniük annak biztosítása érdekében, hogy az ATM-ek abban az esetben is folyamatosan működőképesek legyenek, ha az ATM-eket kockázatnak kitevő kritikus események következnek be. Az üzletmenet-folytonosság biztosítására tekintettel a rendelettervezet az új rendelkezések részeként többek között megkívánja a hatálya alá tartozó jogalanyoktól, hogy azok intézkedési tervet készítsenek.

2. Általános észrevételek

2.1. Mivel a Szerződés 139. cikke alapján Magyarország eltéréssel rendelkező tagállam, az MNB-re nem vonatkoznak az EKB-nak az euro bankjegyeknek azon tagállamokban történő visszaforgatásra vonatkozó követelményei, amelyek bevezették az eurót[4]. Ezek a követelmények akkor lesznek irányadók, amikor Magyarország bevezeti az eurót, és az MNB az eurorendszer teljes mértékben integrált tagjává válik.

2.2. Az EKB üdvözli, hogy a rendelettervezet a készpénzforgalmazás zavarával kapcsolatos intézkedési terv elkészítését írja elő a hitelintézetek valamint a postai fiókok számára, és elismeri, hogy az ilyen rendelkezés orvosolhat egyes problémákat, valamint kezelheti a nemzeti készpénzforgalmazás vonatkozó kockázatait annak folyamatossága biztosítása érdekében.

2.3. Továbbmenve, a magyar hatóságokkal folytatott egyeztetés alapján az EKB értelmezése szerint a közeljövőben várható a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény módosítása. Erre tekintettel az EKB megismétli az MNB pénzkibocsátási tevékenysége tekintetében tett korábbi észrevételeit[5], amelyek többsége nem került figyelembevételre a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény véglegesítése során, és hangsúlyozza a magyar jogalkotó számára azt, hogy az fontolja meg ezeket az észrevételeket a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény jövőbeni módosítása során.Az szintén fontos, hogy a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény bármely jövőbeni módosítása átfogó legyen és az orvosolja az EKB által az MNB vonatkozásában a korábbi véleményeiben és

3 11/2011 (IX. 26.) MNB rendelet.

4 Lásd a CON/2008/90 és a CON/2011/59 véleményeket. Az EKB valamennyi véleménye közzétételre kerül az EKB honlapján: www.ecb.europa.eu.

5 Lásd a CON/2013/56 vélemény 3.2.5. bekezdését.

Konvergenciajelentéseiben[6] kifejtett valamennyi fennálló észrevételt, egyben tekintettel az MNB-re vonatkozó magyar jogszabályok gyakori módosításának elkerülésére is.[7]

3. Különös észrevételek

3.1. A rendelettervezet módosítja az MNB rendelet alkalmazási körére vonatkozó rendelkezést[8]. Ezen módosítás technikai jellegének elismerése mellett az EKB kiemeli, hogy ez a módosított rendelkezés olyan eseteket határoz meg, amikor az MNB rendelet rendelkezései a külföldi bankjegyek, beleértve az eurobankjegyek feldolgozására és forgalmazására is vonatkoznak. E tekintetben az EKB/2010/14 határozat[9] kifejezetten szabályozza mindazon kérdéseket, amelyek az eurobankjegyeknek a készpénzfeldolgozók által történő gépi, illetve manuális feldolgozására, valamint az ilyen bankjegyeknek a forgalomba történő visszahelyezésére vonatkoznak. Mivel az EKB/2010/14 határozat a 1338/2001/EK tanácsi határozat[10] 6. cikkének (1) bekezdése erejénél fogva alkalmazandó a készpénzfeldolgozókra, amely cikk az EKB által meghatározott, az eurobankjegyek ellenőrzésére vonatkozó eljárással kapcsolatos, így nem feltétlenül szükséges az EKB/2010/14 határozat magyar jogban történő végrehajtása[11]. E tekintetben az EKB általánosságban alapvető fontosságúnak találja azt, hogy a rendelettervezet és az MNB rendelet csak oly mértékben térjen el az EKB/2010/14 határozattól, amennyiben erre a határozat kifejezetten lehetőséget ad. Az összhang megteremtése érdekében az EKB javasolja az EKB/2010/14 határozat vonatkozó rendelkezéseire (beleértve annak technikai mellékleteit is) történő merev hivatkozásoknak az MNB rendeletbe történő beillesztését[12]. E vonatkozásban az EKB értelmezése szerint az MNB rendelet 2. melléklete a forintbankjegyek feldolgozására szolgáló bankjegyvizsgáló gépek típusait az eurobankjegyek kezelése tárgyában hasonló kérdésekről rendelkező EKB/2010/14 határozat technikai mellékletei rendelkezéseinek Magyarországon történő alkalmazásának sérelme nélkül határozza meg.

3.2. Az EKB értelmezése szerint az MNB rendelet 3. szakasz (4) bekezdése és 7. szakasz (1) bekezdése alapján a forgalomképes eurobankjegyeknek a rendelettervezetben foglalt fogalommeghatározása tekintettel van azoknak az EKB/2010/14 határozatban foglalt valódiságvizsgálatára vonatkozó

---

6 Lásd a CON/2013/56 és a CON/2013/71 véleményeket és az EKB 2012. évi konvergenciajelentését, 243-248. o.

7 Lásd például a CON/2007/14, CON2008/83, CON/2010/91, CON/2011/104, CON/2012/43 és a CON/2013/56 véleményt.

8 Lásd a rendelettervezet 4. szakaszának (1) bekezdését, amely a bankjegyek, illetve érmék feldolgozásáról, forgalmazásáról valamint a bankjegyek, illetve érmék hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló MNB rendelet 1. szakaszának b) pontját módosítja.

9 2010. december 6-i EKB/2010/14 határozat az eurobankjegyek valódiság- és forgalomképesség szerinti vizsgálatáról, illetve visszaforgatásáról (HL L 267., 2010.10.9., 1. o.).

10 A Tanács 2001. június 28-i 1338/2001/EK rendelete az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról (HL L 181., 2001.7.4., 6. o.). Ezen rendelet, és különösen annak 6 cikk (1) bekezdése második albekezdésének a joghatása az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 1338/2001/EK rendelet hatásainak az eurót közös valutaként el nem fogadó tagállamokra történő kiterjesztéséről szóló 1339/2001/EK tanácsi rendelet által kiterjesztésre került azon tagállamokra is, amelyek nem fogadták el az eurót közös valutájukként (HL L 181., 2001.4.7., 11. o.).

11 Lásd a CON/2011/19 vélemény 2.1. bekezdését.

12 Lásd a CON/2011/78 vélemény 3.1. bekezdését.

követelményre. Ugyanakkor a forgalomképtelen eurobankjegyeknek a rendelettervezetben foglalt fogalommeghatározásának előnyére válna az EKB/2010/14 határozatban foglalt, vonatkozó fogalommeghatározással történő összhangba hozatala, ezáltal biztosítva ezen fogalomnak a fenti 3.1. bekezdésben javasolt végrehajtási megközelítéssel történő összhangját.

3.3. Végezetül az EKB felhívja a magyar hatóságok figyelmét arra, hogy az EKB/2010/14 határozat közelmúltbeli módosítása[13] eltörölte az annak 13. cikke (2) bekezdésében foglalt átmeneti időszakot. Erre tekintettel az EKB javasolja az MNB rendelet 7. szakasz (3) cikkének a rendelet közeljövőben történő, az MNB által a konzultációs kérelemhez csatolt indoklásban bejelentett átdolgozása során történő módosítását.

Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2013. december 17-én.

[aláírás]

Az EKB elnöke

Mario DRAGHI

13 Az eurobankjegyek valódiság- és forgalomképesség szerinti vizsgálatáról, illetve visszaforgatásáról szóló EKB/2010/14 határozatot módosító EKB/2012/19 határozat (HL L 253., 2012.9.20., 19. o.).